

*mestni
časopis*

št. 22 / junij 2018

celje - mesto zakladov

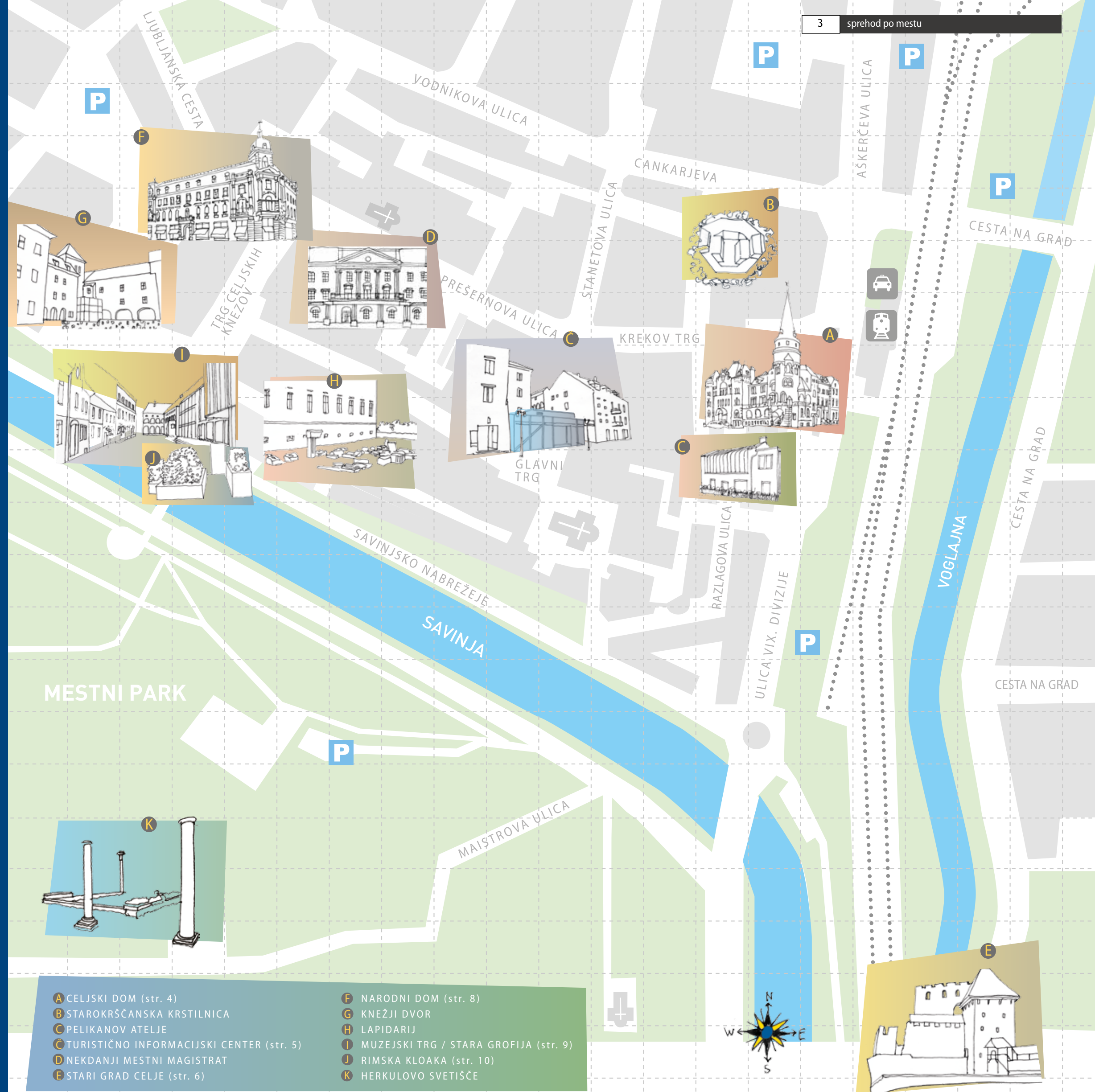
Celje je na vsakem koraku močno prežeto z veličastno zgodovino rimske Celeje in srednjeveškega mesta. Rimsko Celejo najbolj spoznamo ob ogledu stalne razstave Celeia – mesto pod mestom v Knežjem dvoru. Gre za največje pokrito in situ (na mestu samem) arheološko razstavišče v Sloveniji in največjo in situ muzejsko prezentacijo ostalin rimskega mesta pri nas. V razstavišču se razprostira največji ostanek tlakovane rimske mestne ulice in nekdanjega obzidja, ki je bilo prvotno dolgo 2,5 km. Takih monumentalnih obrambnih struktur je bilo v Evropi zelo malo.

Poleg tega se Čeje ponaša s Herkulovim svetiščem na Miklavškem hribu, z mestnim obzidjem, ohranjenim delom zasebnih rimskih term v atriju Narodnega doma, lapidariji, veličastnimi zgodovinskimi stavbami... Skupni imenovalac turizma in bogate zgodovine mesta pa smo postavili na Glavnem trgu, kjer smo septembra 2016 odprli nov Turistično informacijski center in paviljon za prezentacijo arheologije. Objekt je edinstven, saj je zunanje pročelje moderno, znotraj pa so odkrite arheološke ostaline, ki so izjemne tako v širšem slovenskem kot tudi v evropskem prostoru.

Kot destinacija z izjemnim kulturnim turizmom se je Celje letos priključilo Združenju zgodovinskih mest Slovenije, v katerega je trenutno vključenih 16 mest.

Glede na to, da je leto 2018 Evropsko leto kulturne dediščine, si želimo, da tudi vi, drage Celjanke in dragi Celjani, поблиže spoznate celjske zaklade, obiščete muzejske razstave in z radovednostjo odkrivате zanimivosti našega mesta, ki jih morda še niste poznali. Navdih za to naj bo nova številka Mestnega časopisa, ki je pred vami. Želim vam prijetno raziskovanje.

Bojan Šrot
župan

Celjski dom

Leta 1906 so v Celju živeči Nemci po načrtih dunajskega arhitekta Petra Paula Branga na Krekovem trgu zgradili takrat imenovano Nemško hišo. Zgrajena je bila v novogotskem slogu in zamišljena kot protiutež slovenskemu Narodnemu domu. Nacionalna nasprotja v Celju so se na prelomu 19. stoletja zelo zaostрила, tako da sožitja med Slovenci in celjskimi Nemci ni bilo. Delitev se je prikradla v vse pore vsakdanjega življenja v mestu. Slovenstvo se je v devetdesetih letih 19. stoletja okrepilo. Leta 1895 so v šolah uvedli slovenske paralele in med letoma 1895 in 1896 zgradili Narodni dom. Nemci so se hoteli odzvati z gradnjami stavb v nemškem slogu in tako se je ideja o gradnji nemške hiše porodila že med gradnjo Narodnega doma.

Po koncu prve svetovne vojne so Nemško hišo preimenovali v Celjski dom, ki vse do danes nudi prostor številnim kulturnim prireditvam. V njem ima svoj sedež tudi Zavod za kulturne prireditve in turizem Celeia Celje.

Starokrščanska krstilnica (foto: arhiv Zavoda Celeia Celje)

Starokrščanska krstilnica

Na vzhodnem obrobju mestnega jedra Celja je bila pri gradnji glavne mestne pošte leta 1897 odkrita starokrščanska bazilika, v celoti tlakovana z izjemnimi večbarvnimi mozaiki. V neposredni bližini je bil skoraj 100 let kasneje odkrit del starokrščanske krstilnice s krstilnim bazenom, ki je skupaj z baziliko pripadal večjemu zgodnjejkrščanskemu kompleksu Celeje iz poznega 4. in zgodnjega 5. st. n. š.

Krstilni bazen (piscina), ki je bil osmerokotne oblike, je bil v notranjosti v celoti obložen s tankimi ploščami belega marmorja ter nadkrit z baldahinom, ki je stal na osmih stebrih.

Stekleni atelje (foto: arhiv MNZC)

Pelikanov atelje

Stekleni fotografski atelje, ki stoji v neposredni bližini Celjskega doma, je zgradil celjski fotograf Martin Lenz leta 1899. Josip Pelikan pa ga je kupil leta 1920, ko se je preselil v Celje. Danes je v njem stalna muzejska postavitev, ki priča o bogatem in ustvarjalnem življenju in delu mojstra fotografa Josipa Pelikana, ki je takratno Celje z okolico mojstrsko prelihlil v trajen spomin. Obiskovalci si lahko v pritličju ateljeja ogledajo temnico, retuširnico, mojstrovo tehnično opremo, steklene plošče in originalne fotografije. V prvem nadstropju je stekleni salon z vso pripadajočo opremo, kjer je s pomočjo naravne svetlobe ustvarjal mojster Pelikan. Atelje je edini ohranjeni primer steklenega fotografskega ateljeja s konca 19. stoletja v Sloveniji. V njem se lahko obiskovalci tudi fotografirajo.

Pelikanov atelje (foto: arhiv MOC)

Mozaik in freske po eni od zadnjih prenov rimske vile
(foto: arhiv Zavoda Celeia Celje)

Turistično informacijski center in paviljon za prezentacijo arheologije

Zgodovina je tukaj, kjer smo doma, pisala raznolike in osupljive zgodbe, ki jih ljudje prenašajo iz roda v rod in jih s ponosom pripovedujejo obiskovalcem in turistom. Prostori, ki s svojo zasnovo na edinstven način združujejo preteklost in sedanost, so pomembna pridobitev za Zavod za kulturne prireditve in turizem Celeia Celje. S sodobnim Turistično informacijskim centrom je Zavod dobil prostor za informiranje občanov in turistov ter večnamenski prostor za turistične, promocijske in informativne dogodke. V novem paviljonu je poleg tega predstavljena arheološka zbirka, ki so jo izvajalci našli med obnovo starega mestnega jedra.

Pomen odkritih arheoloških ostalin je izjemen, tako v širšem slovenskem kot tudi v evropskem prostoru, saj nova odkritja močno spreminjajo sliko antične Celeje ter povsem na novo rišejo zemljevid poznoantičnega in tudi srednjeveškega obdobja. Najpomembnejša odkritja arheoloških raziskav na Glavnem trgu so kletni prostori prve mestne hiše, v katerih so bile odkrite kamnite krogle in bronasta cev arkebuz (kratke puške) iz druge polovice 15. stoletja. Delno sta bili raziskani dve rimski mestni vili, v katerih je bil del prostorov ogrevan s toplozračnim talnim ogrevanjem. Pod skrajnim južnim delom Muzejskega trga pa je bilo odkrito križišče ceste z glavnim dekanomanom (*decumanus maximus* – glavna mestna ulica v osi vzhod–zahod). Odkritje vil in dela rimske ceste je potrdilo domneve o enotnem urbanističnem načrtu s pravokotno sekajočimi se ulicami ter načrtni izgradnji Celeje že v prvi polovici 1. stoletja. Raziskani zidovi, strukture in plasti kažejo, da je Celeja v 4. stoletju ekonomsko cvetela in s tem vsaj delno potrjujejo tezo o preselitvi prestolnice province iz Viruna v Celejo. Meščani Celeje so opravljali razne ugledne funkcije širom rimskega imperija. Tit Varij Clemens je v svoji karieri od vojaškega naziva prišel vse do senatorskega stanu in bil kot tajnik in svetovalec cesarja Marka Avgrelija tudi član ožjega cesarstva. Bil je eden najpomembnejših prebivalcev Celeje v 2. stoletju.

Pogled na TIC in Glavni trg (foto Gregor Katič)

Cev arkebuz (kratke puške) iz druge polovice 15. stoletja
(foto Arhiv Zavoda Celeia Celje)

(foto: arhiv Zavoda Celeia Celje)

Nekdanji mestni magistrat

V eni najmarkantnejših celjskih stavb – hiši z renesančnim jedrom in klasicističnim pročeljem, ki je danes razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena – je bil od leta 1830 pa vse do leta 1953 sedež mestne oblasti. V tem času so mestu in meščanom z balkona magistrata odzvanjale besede različnih oblasti, ki so vladale mestu in usmerjale njegov zgodovinski razvoj. V prvi polovici šestdesetih let 20. stoletja so stari celjski magistrat preuredili in Muzej revolucije Celje. Hiša je tako prevzela novo poslanstvo, ki ga, sicer vsebinsko in konceptualno spremenjenega, opravlja še danes. V zadnjih desetletjih se z balkona nekdanjega magistrata, danes Muzeja novejše zgodovine Celje, ne razlegajo več parole, kliči na boj in pozivi k zvestobi. Namesto tega je eden najlepših in najstarejših balkonov v mestu namenjen prijaznejšim vsebinam, saj je del bogate muzejske ponudbe Muzeja novejše zgodovine Celje.

Stalna razstava Živeti v Celju (foto: arhiv MNZC)

V muzeju na Prešernovi ulici 17 si je mogoče ogledati stalno razstavo Živeti v Celju, zgodbo o življenju Celja in Celjanov v 20. stoletju, obiskati Hermanov brlog, edini otroški muzej v Sloveniji, ter se ob Zobozdravstveni zbirki spoznati z bogato tehnično dediščino slovenskega zobozdravstva. Muzej novejšegodovine Celje skrbi tudi za Fotoatelje in galerijo Pelikan ter Stari pisker, spominski prostor žrtve nacističnega nasilja iz časa druge svetovne vojne.

Celjski dom, ki bo kmalu deležen celovite energetske prenove, v vsej svoji mogočnosti danes
(foto: Gregor Katič)

Stara razglednica Celjskega doma

Stari grad Celje - ponos Celjank in Celjanov in najmogočnejši spomin na Celjske kneze

Pogled na Stari grad Celje ali pogled z razgledne ploščadi gradu na knežje mesto vsakega prebivalca Celja navdaja s ponosom. Veličasten grad je bil sedež najznamenitejše in najpomembnejše vladarske rodbine, ki je imela matično posest na območju današnje Slovenije – grofov in knezov Celjskih. Prvotni grad so v drugi polovici 12. stoletja postavili Vovbržani, grofje s Koroške, po njihovem izumrtju in desetletju bojov pa je grad leta 1333 prišel v roke njihovim dedičem, Žvneškim gospodom – kasnejšim grofom Celjskim. Ambiciozna in uspešna rodbina je v kratki dobi svoje vladavine vtisnila neizbrisen pečat, obenem pa si je s spretno politiko in preračunljivo spletenimi ženitvami nenehno večala bogastvo, vpliv in oblast. Njihov vzpon je bil naravnost meteorski, a se je z zahrbtnim umorom Ulrika Celjskega v Beogradu klavno končal. V Celju se je ob pogrebu poslednjega Celjana razlegel presunljiv klic: "Danes grofje Celjski in nikdar več". Tri zlate zvezde na modri podlagi so tako postale le še spomin na veličastno obdobje mesta ob Savinji, ki je sooblikovalo srednjeveško Srednjo Evropo.

Stari grad Celje je po izumrtju Celjskih knezov postal deželnoknežja lastnina, na njem pa so gospodarili razni oskrbniki. Skozi desetletja, ko je grad izgubil strateški pomen, je postopoma začel propadati. Pred popolnim uničenjem ga je rešil grof Wickenburg, ki je razvaline odkupil in jih izročil štajerskim deželnim stanovom. Prizadevanja za obnovo gradu so se začela po ustanovitvi celjskega Muzejskega društva leta 1882 in še vedno trajajo, saj se mu v zadnjih desetih letih vrača prvotna podoba. Leta 2010 je bila zaključena

Foto: Gregor Katič

Foto: arhiv Zavoda Celeia Celje

investicija »Celjski včeraj in jutri: Stari grad«, v okviru katere je bilo zgrajeno večnamensko stopnišče, dokončana gradnja grajskega medzidja ter izvedena sanacija Friderikovega stolpa.

Slovenska turistična organizacija je mesto Celje s Starim gradom Celje opredelila kot ikonično znamenitost, Celje pa se je vključilo tudi v Združenje zgodovinskih mest Slovenije.

To poletje bo grad prizorišče številnih imenitnih dogodkov.

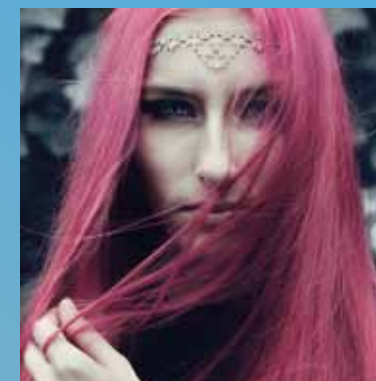
Foto: arhiv Zavoda Celeia Celje

FESTIVAL CELJSKI GRAD

Kdaj ste nazadnje doživeli kaj spektakularnega?

Festival Celjski grad je v sodelovanju Zavoda Celeia Celje, Hiše kulture Celje in Mestne občine Celje nastal z namenom, da bi Stari grad Celje čim več ljudi spoznalo kot najspektakularnejše slovensko odprto prizorišče. Na odru, ki je bil pred dvema letoma izdelan za izjemno uspešni celjski muzikal v edinstvenem zgodovinskem okolju se bo v dveh tednih zvrstila vrsta glasbenih, gledaliških in filmskih dogodkov, ki jim je skupna izvajalska in vizualna dovršenost. Danes je enostavno najti zabavo, na Festivalu Celjski grad pa boste izkusili pravi spektakel v vseh razsežnostih besede.

22. 6. — 7. 7. 2018

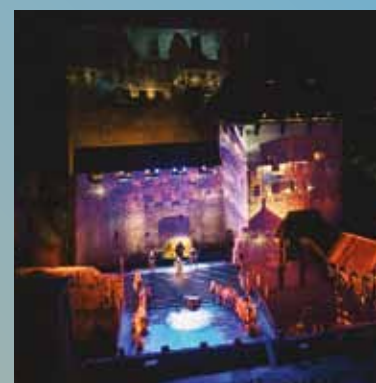
22. 6. 2018 / FILMSKA GLASBA

Veliko legendarnih filmskih produkcij je prepoznavnih tudi zaradi glasbe, ki jih dopolnjuje. Nekaj največjih uspešnic iz slovenskih in tujih filmov bo na otvoritvenem koncertu festivala predstavil Policijski orkester s plesalkami, solisti in Raiven, eno najprodnornejših slovenskih vokalistik.

29. 6. 2018 / LAIBACH

Laibach je najbolj znana slovenska glasbena zasedba, ki s svojimi provokativnimi in domišljenimi spektakli buri duhove že od leta 1980. Nov val svetovne slave so poželi leta 2015, ko so na zgodovinskem koncertu v Pjongjangu nastopili kot prvi zahodnjaški band v zgodovini.

30. 6. in 7. 7. 2018 / VERONIKA DESENIŠKA

Z avtorsko glasbo Celjana Leona Firšta, monumentalnimi 3D projekcijami in zvezdniško zasedbo, kjer poleg Eve Černe in Klemna Bunderle nastopa še 60 pevcev, plesalcev, igralcev in glasbenikov, je muzikal Veronika Deseniška ena največičastnejših glasbeno-gledaliških produkcij pri nas.

1., 2., 3. 7. 2018 / KINO POD ZVEZDAMI

V kinu na prostem, ki ga pripravlja, ki jih pripravlja Mestni kino Metropol, se bomo lahko prvi večer sprostili ob odlični komediji Ti loviš!, drugi dan v dokumentarnem filmu spremljali življenje slavne pevke Whitney Houston, na sklepni večer pa bo med zidovi celjskega gradu strašila vrhunška temačna grozljivka Podedovano zlo.

6. 7. 2018 / CARMINA BURANA

Leta 1937 krstno izvedeno glasbeno-scensko delo, ki ga je Carl Orff napisal na podlagi srednjeveške zbirke pesmi o ljubezni in popivanju, je nemudoma postalo svetovna uspešnica. Na gradu bo Carmino Burano moč videti v izvedbi Slovenskega tolkalnega projekta in več kot sto članskega zbora.

FESTIVAL CELJSKI GRAD

Narodni dom

Narodni dom letos praznuje 121 let obstoja. Celjska posojilnica ga je zgradila z namenom, da postane simbol narodne samopotrditve Slovencev proti nemško govorečemu prebivalstvu v takrat nacionalno močno razdvojenem mestu. Načrte zanj je izdelal češki hidrotehnik in stavbenik Jan Vladimír Hraský. Kljub temu, da so Nemci na vse načine poskušali preprečiti otvoritev, je celjska mestna oblast 8. avgusta 1897 pripravila veliko narodno slovesnost, ki se je je udeležilo okoli 400 povabljenecv. V zgradbi so se od nekdaj organizirale kulturne in zabavne prireditve, ki so privlačljale Celjane in okoličane. Dr. Vladimir Ravnikar je leta 1899 s svojimi igralci in pevci na odru Narodnega doma uprizoril prvo slovensko celovečerno gledališko predstavo Čevljar baron. Prva zabavna prireditev je bila čitalniški ples. Med drugo svetovno vojno je Narodni dom doletela žalostna usoda. Nemci, ki so vanj naselili politično organizacijo Štajerska domovinska zveza, so ga takoj po prihodu leta 1941 oskrunili in bogate fasade spremenili v ravne in hladne ploskve. Ob koncu vojne je bomba porušila še severni trakt ob Ljubljanski cesti. Takoj po osvoboditvi so zgradbo preimenovali v Dom ljudske prosvete. Celjska občina je v letih od 1985 do 1997 s pomočjo donacij zgradbo temeljito obnovila in tako poskrbela, da je kulturni spomenik izjemnega pomena ponovno dobil arhitekturno celovitost. Narodni dom ima še vedno značaj kulturnega doma, saj se v njem prirejajo številne prireditve, koncerti, poslovna in strokovna srečanja, okrogle mize ter seje Mestnega sveta Mestne občine Celje. V atriju Narodnega doma, kjer domuje Upravna enota Celje, je bil odkrit del razkošne rimske vile, opremljene z zasebnimi termami. Ohranjen je ostal bazen za hladno kopel (caldarium) s sledovi marmorne obloge in odvodnim kanalom ter temelji sosednjega prostora s talnim toplozračnim ogrevanjem (hypocaustum).

Lapidarij pri knjižnici (foto: arhiv Zavoda Celeia Celje)

Foto: arhiv PMC

Lapidarij

Številni rimski napisi, reliefi in arhitektonski elementi rimske Celeje, ki so bili v Celju odkriti predvsem v 18. in 19. stoletju, so bili osnova za muzejsko zbirko Mestnega muzeja, ustanovljenega že leta 1882. Rimski lapidarij Pokrajinskega muzeja Celje je še danes ena najpomembnejših in najkakovostnejših lapidarnih zbirk v jugovzhodnem alpskem prostoru. Poleg množice posvetilnih oltarjev, nagrobnikov in arhitektonskih členov še posebej izstopajo deli monumentalnih plastik, ki so nekoč krasili glavni trg (forum) Celeje.

Razglednica Narodnega doma iz leta 1923 (foto: arhiv ZAC)

V atriju Narodnega doma je ohranjen del zasebnih term rimske vile (foto: Gregor Katič)

Knežji dvor

Knežji dvor sodi z vidika kulturne dediščine med najpomembnejše srednjeveške spomenike pri nas. V tej stavbi je strnjenih dva tisoč let zgodovine. V natečaju "Celjski včeraj in jutri" je Mestna občina Celje v letu 2006 pridobila nove arhitekturne in vsebinske rešitve za prihodnost Knežjega dvora. S

Foto: Gregor Katič

sredstvi Mestne občine Celje, Evropskega sklada za regionalni razvoj ter pristojnega ministrstva so v letih 2010 in 2011 potekala dela za ureditev dvorišča in prostorov komunikacijskega stolpa, vključno z umestitvijo dvigala, ter ureditev celotnega zahodnega trakta s stopniščem. Oktobra 2012 je prenovljeni Knežji dvor odprl svoja vrata in pridobil ustrezne prostore za stalno razstavo Grofje Celjski, kulturne prireditve in druge dejavnosti. Z arheološkimi raziskavami na dvorišču gradu pa so bile odkrite izjemne ostaline rimske civilizacije. Sprva je tukaj potekala rimska cesta, v srednjem veku je bil tu grad – rezidenca grofov Celjskih, nato vojašnica in danes muzej. Vsako obdobje je pustilo svoj pečat. Arhitekti so poskrbeli, da so se z obnovno vsa obdobja zlila v skladno celoto. Knežji dvor vabi v sodobno preteklost.

Celeia – mesto pod mestom

Razstavišče Celeia – mesto pod mestom pod ploščadjo in v kletni etaži Knežjega dvora predstavlja največjo in situ (na mestu samem) prezentacijo rimske Celeje, obenem pa tudi eno največjih in situ pokritih prezentacij rimskih ostalin pri nas. Tu so na ogled deli rimskih privatnih stanovanjskih vil iz 3. in 4. stoletja, del monumentalnega obzidja Celeje z zahodnimi mestnimi vrati iz sredine 4. stoletja, deli marmornih kipov cesarjev in dame, ki so nekoč krasili Celejo, ter še posebno impresiven tlakovan in skoraj 15 metrov širok glavni mestni dekuman (ulica v osi vzhod–zahod) iz 3. stoletja.

Mesto pod mestom (foto: arhiv Zavoda Celeia Celje)

Pod Muzejskim trgom se skrivajo pravi zakladi

Na Muzejskem trgu že nekaj tednov potekajo restavratorska in gradbena dela. Delo pod zemljo, pod betonskimi ploščami, je zelo zahtevno, saj je treba z najdbami ravnati skrajno previdno. Predlani, ko so delavci za Staro grofijo – Na Okopih začeli z deli in odstranili tlakovce, so arheologi odkrili zidove poznorimske vile z opečnatim mozaičnim tlakovanjem, pred Staro grofijo pa ostanke zidov in tlakovane hodne površine iz 15. in 16. stoletja, ruševine rimskih objektov ter cestišče s kloako iz 3. in 4. stoletja. Temelji enega od objektov iz 3. stoletja so močno poškodovali zidove vile iz 1. stoletja, ki je bila bogato okrašena s freskami. Velik del fresk, ki so odpadle, je bil odkrit med ruševinami objekta, vendar so jih arheologi skrbno izločili in shranili. Veliko pozornost so morali nameniti tudi freskam, ki so se ohranile na zidovih in imajo po odločbi Ministrstva za kulturo RS izjemno vrednost. In situ (na mestu samem) so se ohranile približno meter v višino in se razprostirajo na šestih do sedmih kvadratnih metrih. Po barvitosti in motiviki so primerljive s freskami iz Pompejev, ki jih je leta 79 uničil ognjenik Vezuv.

Utrjevanje dela poslikanega stropa, ki je bil odkrit na tleh vile iz 1. stoletja (foto: Nina Sovdat, PMC).

Pogled na freske z rastlinskimi in živalskimi motivi, ki so bile odkrite v enem od prostorov vile iz 1. stoletja (foto: Nina Sovdat, PMC)

Dr. Maja Bausovac in dr. Jure Krajšek iz Pokrajinskega muzeja Celje pojasnjujeta, da so freske zelo občutljive in da bi lahko zaradi neugodnih pogojev odstopile od zidov, zato v podzemnih prostorih dodatno nadzorujejo klimatske razmere. Restavratorji freske redno čistijo, utrjujejo in nasploh skrbijo, da se bodo v vsej svoji lepoti ohranile do takrat, ko bo prostor dragocenih arheoloških najdb preko podzemnega hodnika povezan s kletjo Stare grofije in na ogled obiskovalcem. Zahtevna restavratorska dela opravlja restavratorka Jasna Radšel iz Pokrajinskega muzeja Celja s sodelavci. Pri restavriranju sodelujejo tudi strokovnjaki iz Restavratorskega centra Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Restavratorji so že zaključili s čiščenjem in utrjevanjem zadnjega kosa poslikanega stropa, ki je bil odkrit na tleh rimske vile. Del poslikanega stropa si želijo dvigniti v enem kosu. Nekatera restavratorska dela, kot so sestavljanje, utrjevanje in lepljenje odlomkov stenske poslikave, bodo zaradi obsežnosti in zahtevnosti lahko opravili šele v prihodnjih letih.

Fotografija Stare grofije izpred nekaj let (foto: arhiv Zavoda Celeia Celje)

Stara grofija

Najlepšo poznorenesančno stavbo v mestu so konec 16. stoletja začeli graditi grofje Thurn-Valsassina. Dvorec je ostal v njihovi posesti do leta 1869, ko ga je mestna občina kupila na dražbi. V adaptirani stavbi si je prostore uredilo mestno osnovno šolstvo, po letu 1914 pa se je vanjo preselilo okrožno sodišče. Po drugi svetovni vojni je postal dvorec domovanje današnjega Pokrajinskega muzeja Celje. Stara grofija je širom naokoli poznana po svoji osrednji znamenitosti – Celjskem stropu.

Foto: arhiv Zavoda Celeia Celje

Celjski strop

Celjski strop je osamljen primer posvetnega slikarstva na prehodu iz renesanse v zgodnji barok. Po tej zanimivosti je Celje tudi v svetu zelo prepoznavno. Verjetno je to edini ohranjeni, s tempero na platno poslikan iluzionistični strop v Evropi. Med obnovo dvorane, v kateri se nahaja, je bil leta 1926 odkrit naključno. Najverjetneje je nastal v zgodnjem 17. stoletju in še vedno vzbuja številna vprašanja – kdo je avtor, kdo ga je naročil, kdo ga je prekril in zakaj. Med poslikavami je tudi domnevni portret naročnika Janeza Ambroža Thurna-Valsassina.

Rimska kloaka (foto: Jure Krajšek, PMC)

Herkulovo svetišče

Na Miklavškem hribu, ki je priljubljena izletniška in pohodniška točka, so še danes vidne ohranjene ostaline rimskega templja, ki se skrivajo v bližini cerkve sv. Cecilije na platoju nad mestnim parkom. Izkopavanja svetišča so potekala v letih 1947–51, ostaline so bile v tem času tudi deloma obnovljene.

Lega svetišča nad nekdanjim rimskim mestom je nenavadna, saj so se rimski templji običajno nahajali v središču mesta. Izkopavanja so razkrila zapleteno sliko, poleg tega pa je bilo ohranjenih zelo malo elementov. Rekonstrukcija je bila zato možna le na osnovi priporočil rimskega arhitekta Vitruvija (Virtuvius), ki natančno opredeljuje dimenzije in medsebojna razmerja posameznih arhitekturnih elementov rimskih templjev. Na osnovi omenjenih priporočil je arheologinja iz Pokrajinskega muzeja Celje dr. Maja Jerala s sodelavci razvila aplikacijo Virtualni Vitruvij, ki omogoča samodejen tridimenzionalni izris templja.

Herkulovo svetišče danes (foto Gregor Katič)

Rimska kloaka

Pri gradnji in obnovi Osrednje knjižnice Celje je bila odkrita rimska kloaka. Prostor, kjer je bil zgrajen prizidek knjižnice, leži južno od obzidanega srednjeveškega mesta, vanj so vodila mala vodna vrata, hkrati pa je to prostor intenzivne rimske poselitve. Pri arheoloških raziskavah v letih 2006 in 2007 sta bila odkrita dva antična zidana objekta. Med njima je bil zgrajen odtočni kanal (kloaka), ki je ob združitvi objektov v prvi polovici 2. st. n. št. dobil kamnit obok.

Stare vedute in fotografije Celja

Na družbenem omrežju Facebook je bila pred štirimi leti ustvarjena skupina Stare vedute in fotografije Celja. Danes šteje približno 6600 članov, od katerih je dnevno aktivnih več kot 4500. Namen skupine je predstavitev zgodovine mesta Celja in njegovih prebivalcev širši množici. Uporabniki tukaj objavljajo fotografije mesta, Celjanov, dogodkov, stare razglednice in podobno. Večina objavljenih fotografij je iz 60. in 70. let prejšnjega stoletja, nekaj pa je tudi starejših, še s konca 19. in začetka 20. stoletja. Vse fotografije na omenjeni strani ponujajo zanimiv pogled na mesto skozi čas številnih in vse hitrejših sprememb. Poiščite skupino Stare vedute in fotografije Celja na Facebooku, odprl se vam bo povsem nov pogled na knežje mesto.

Brezov drevored ob Savinji leta 1961 (foto: Facebook Stare vedute in fotografije Celja)

Skrb za kulturno dediščino v Celju

Samo na območju Mestne občine Celje je evidentiranih 107 kulturnih spomenikov lokalnega pomena, 4 kulturni spomeniki državnega pomena in 390 enot kulturne dediščine (mesta, trgi in vasi, arheološka najdišča, parki in vrtovi, cerkve, gradovi, dvorci, meščanske hiše, domačije, industrijski objekti, spominska obeležja...). Nad vsem tem med drugim bdi tudi celjska območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKD), ki ima svoje prostore v nekdanji lekarnarjevi hiši na Glavnem trgu. Glavne zadolžitve zavoda so prepoznavanje dediščine, strokovno svetovanje in usmerjanje pri ohranjanju in prenovah objektov ter usmerjanje prostorskega načrtovanja. ZVKD je strokoven sogovornik pri prenovah objektov, kulturna dediščina je namreč edinstveno nacionalno bogastvo. Pomembna je tudi za ustvarjanje novih delovnih mest in poslovnih priložnosti. Del ohranjanja kulturne dediščine so tudi prezentacije, ki gradijo mostove med preteklostjo in prihodnostjo ter s tem bogatijo turistično ponudbo kraja.

Nekdanja podoba stavbe na Cankarjevi ulici (foto: Urška Todosovska Šmajedek)

Stavba na Cankarjevi ulici po obnovi (foto: Marjana Krumpeštar)

Razpis za obnovo fasad in kulturnih spomenikov

Mestna občina Celje vsako leto nameni 150.000 EUR za sofinanciranje obnove uličnih fasad stavb na območju starega mestnega jedra in obnovi kulturnih spomenikov s področja sakralne in druge kulturne dediščine. Z javnim razpisom želi prenoviti stavbe v starem mestnem jedru in s tem prispevati k njegovi urejenosti ter celovito prenoviti notranjost in zunanje dele sakralnih spomenikov. Razpis je objavljen na <https://moc.celje.si>.

Skupne vstopnice za najpriljubljenejše znamenitosti

Odslej je za raziskovanje Celja moč kupiti skupni vstopnici za Stari grad Celje ter Pokrajinski muzej oziroma Muzej novejšje zgodovine. Tudi s tem se uresničuje ideja o doživetju Celja kot izjemnega kulturnozgodovinskega mesta.

Poletje v Celju 2018

DEŽELA CELJSKA VABI V MESTNO SREDIŠČE IN NA STARI GRAD CELJE

Petek, 24. in sobota, 25. avgust

★ **24. 8. od 17. 00 do 21.00**
Dežela Celjska vabi
- srednjeveški utrip v mestu

★ **25. 8. od 16.00 do 21.00**
Dežela Celjska vabi -
srednjeveški dan
na Starem gradu Celje

*V ceno vstopnice je vključen
brezplačen avtobusni prevoz
iz stare avtobusne postaje
(pri železniški postaji Celje)
odhod ob 15.45.*

Več: www.celje.si, FB Poletje v Celju

ZAVOD CELEIA CELJE

